

kun erfares eller oparbejdes personligt.« Musiklæreren kan og bør være fødselshjælper, men graviditeten må eleverne selv sørge for.

2) »Affektive indlæringsmål« er et dårligt udtryk, fordi det egentlig dækker over en fiktion: affekter/følelsesmæssig tilknytning kan ikke læres! Derimod kan en god lærer og et godt undervisningsmiljø påvirke og ændre elevers af-

fektive adfærd henimod en udvidelse af subjektets kompetence og modtagelighed.

»Når hjertet er med, følger forstanden efter...«

sagde en tilhører efter en Alfred Brendel-koncert. En elementær, men ofte overset, erfarings- og »emotions«-pædagogisk sandhed, som alle musiklærere bør skrive sig bag øret. Og det er

nok den tråd, som forbinder de to her omtalte bøger: Uden forankring i et subjektivt oplevelsesrum er ingen læreprocesser overskridende. – Men hvis hjertet er med, vil forstanden egentlig også gerne vide, hvorfor... Eller som Rudolf Bahro skrev i »Alternativet«: »Æstetik som pædagogisk metode betyder ikke andet, end at viden får subjektiv betydning for mennesket.«

Det danske rockår 1984

af Henrik Adler

Hvad har Gnags og fagbevægelsen med hinanden at gøre? Og hvorfor ikke? – Er eksperimenterne fordampet fra dansk-rocken? Har konservativ ungdom forstået tidens musikalske tegn bedre end de fleste? – Det er nogle af de spørgsmål Henrik Adler, redaktør af musikmagasinet GAFFA, tager op i denne status over hovedstrømninger i rockåret 1984.

I 1984 var det år fusionerne i rockmusikken faldt sammen om sig selv og lå gispende på scenen uden at kunne trække vejret. Assistance kom i form af pop.

Nå da!

Vi starter igen.

1984 var det år, hvor man med rette kunne betegne dansk rockmusik som yderst levedygtig på grund af et meget højt teknisk niveau blandt skaren af rockmusikere.

Javel!

På'en igen.

1984 var det år, hvor man kunne opleve dansk rockmusik på de store scener. Det år, hvor afstanden mellem musikere og publikum blev større og større, og hvor scenearbejdet blev leveret med professionelt overblik og fordisponeret elegance.

Aha!

Videre.

1984 var det år, hvor danske rockbands udgav plader, der mere handlede om finpudsning af lydbilleder end om viljen til at ville producere noget vedkommende.

Nå nå!

Stop lige en omgang.

1984 var det år hvor fagbevægelsen beklagede sig i det uendelige over, hvor synd det var for de unge, at de ikke kunne finde sig et arbejde – det år, hvor fagbevægelsen begræd tabet af flere generationer af unge mennesker, der ikke kunne komme ind på arbejdsmarkedet og dermed heller ikke ind i fællesskabets varme. Det var osse det år det lykkedes Tuborg at samle 250.000 unge mennesker til gratis-koncerter med Frede Fup, Sneakers og Nanna.

Hva' ba'.

Det handler om rockmusik '84.

II

I sig selv er det halsløs gerning blot at forsøge at give et nogenlunde fyldestgørende overblik over rockmusikken '84. En abstrakt størrelse, hvor man skal forsøge at sammensmelte et årstal med en så flygtig størrelse som rockmusik. Men alligevel har 1984 vist tendenser som man måske ved at påpege disse, kan bruge til at sige noget om året der gik, og om det der kommer.

Men hvor skal man begynde?

Tøsedrengenes efterårsturné hed »Singin' In The Rain«. Det blev til en hel del regn, men så som så med sangen. Der mødte desværre ikke ret mange mennesker op til at synge med på de glade melodier. I Vejlbj Risskovhallen ved Århus var publikum trods alt mødt kraftigt op. Arrangørerne havde for at være på den sikre side osse hyret popgruppen News som support – og det var et held for koncerten som helhed.

News serverede Tøsedrengene på et sølvfad. Koncerten kunne ikke blive en fiasko efter den opvarmning News leverede. Der var en fin stemning og publikum var begyndt at synge med på numrene.

Tøsedrengenes koncert gik godt. Hørte man imidlertid efter var det alligevel et fingerpeg, at gruppen kun spillede 4–5 numre fra den forrige LP, Tiden er klog. Tøsedrengene satsede på det sikre og det velkendte materiale – det de vidste publikum kendte ud og ind og ville synge med på.

Både News og Tøsedrengene har fra gode til fremragende musikere. Her er der ingen begrænsninger.

Men det aftegner et problem, at Tøsedrengene skal bakkes op af et decideret popband som News for at få hul igennem til publikum.

Og det er sigende, at det er de gamle numre, der skal køre løbet.

Og her er vi ved noget centralt.

I de sidste 4-5 år har dansk rockmusik fusioneret sig med mange forskellige stilarter. Efter at latin-rock og jazz-rock lød håbløst gammeldags i slutningen af

halvfjerdserne og den oprindelige rockmusik havde været inde over i et stykke tid, begyndte nye fusioner at vise sig i horisonten. Det kom til at hedde ska-rock, som vi kender det bedst fra Tøsedrengene eller funk-rock som vi kender det fra Halberg/Larsen og Sneakers. Eller en nyere udgave af en rockfusion som Tekno-rock, som TV2 aftegner.

Som vi kender Tøsedrengene, Halberg/Larsen og Sneakers idag har historien om disse bands været en stadig forfinelse af udtrykket plus en ordentlig spand pop. Så langt så godt – man kan beundre denne udvikling.

Men '84 viser noget andet end den popularitetsbølge grupperne har redet de sidste par år. Fusionerne er blevet kedelige og forudsigelige. Det, der netop er kernen i enhver fusion, uforudsigeligheden, er tabt på scenegulvet. Fusioner er kun sjove og fascinerende så længe man kan høre det er fusioner. Derfor har fusioner osse begrænset levetid – det er der masser af eksempler på i rockhistorien. Det kunstige åndedræt for Tøsedrengene har i et stykke tid været en stadig kraftigere blanding med popelementer – helt tydeligt i Vejlbj Risskovhallen, hvor pop-åndedrættet skulle komme udefra i form af en helt anden gruppe, News.

Tekno-rock'en kan nok leve et stykke tid endnu dels på grund af nyhedens interesse, men ikke mindst på grund af TV2's yderst intelligente måde at behandle denne fusion på.

Det var noget af '84.

En anden del er 'ekko-rock'-en.

Gnags udkom med »Den blå hund« i foråret '84. En gennemarbejdet, velarrangeret og gennemtænkt plade – og noget af en skuffelse.

»Den blå hund« har nogle yderst skarpsindige betragtninger over livet i '84 i skyggen af rotteræs og dødslængsel. Livet – de vilde kaniner – er ansporingen til at gøre noget ved det hele – gøre modstand og vælge vej. Et fint og vedkommende koncept på den tekstlige side, men musikalsk er pladen ikke liv, men

fastfrosset udvikling fra den forrige plade »X«. Det er ikke muligt musikalsk at finde ud af, hvor Gnags vil hen, det er ikke muligt at spore en musikalsk udvikling og det er ikke muligt at tro på gruppens oprindelig i rillerne. Det helt store scoop på pladen er *lyden*. Her er der kælet med detaljerne, her er der vendt og drejet mange hjernevridninger og her er det virkelige arbejde foregået. Som produkt har det betydet, at Gnags er kommet til at ligne sig selv endnu mere – har stiliseret sit udtryk og skrabet alt 'overflødig' bort. Gnags er nu blevet til GNAGS i lutret udformning, men uden den sjæl, man kender fra de forrige plader – uden den nagelfaste vilje til at komme med et væsentligt musikalsk udspil: Værsgo venner, sådan synes vi det skal lyde. »Den blå hund« minder alt for meget om den forrige.

Live var oplevelsen tilsvarende, hvis det er muligt.

Et stift show, hvor Per Frost spiller de samme soloer som på pladen, hvor fraseringerne er de samme som på pladen – kort sagt hvor man har på fornemmelsen, at spontaneiteten er glemt hjemme i skuffen.

Debut-nervøsitet?

Et halvt år senere hører jeg gruppen på Skanderborgfestivalen. De samme soloer, de samme fraseringer. Man blir skuffet til en koncert, hvis man ikke får en eksklusiv oplevelse med hjem. En oplevelse af en koncert, hvor man tænker, at denne aften var det for os de spillede. Eksklusiviteten er gået fløjten i denne sammenhæng.

Og det gælder ikke kun for Gnags.

De fleste store bands har udgivet skuffende plader i '84. Og det er ikke for at være sur eller mismodig, men jeg synes, man skulle spørge sig selv, om man egentlig synes, at de store bands har udgivet plader i '84, der musikalsk har rykket ved noget. De udsendte plader har fulgt et nøje tilrettelagt spor, der handler om stilisering af udtrykket fra den forrige

plade til den seneste. Der er ingen legelyst på »Den blå hund« som der var fra »Safari« til »X« og det samme gælder de andre grupper. Finpudsning og højpolering af gamle ideer. Ekko-rock, fordi det er nyindspilninger af gamle riller fra gamle plader. Meget flotte og meget monstrøse udgivelser – uden liv, men med masser af æstetik.

Mere ekko-rock.

Mens man således kan blive forstemt over eliteband'enes udgivelser, er der næppe megen trøst at hente blandt de opkommende grupper af mellemkarrat. Elitegrupperne har dannet skole blandt andre bands, så der er langt mellem forsøgene på at producere noget enestående. Sanne Salomonsen har dannet skole for langt de fleste sangerinder i dagens Danmark – bestemt et fint forbillede, men ensformigt, når det bliver redet så skamfuldt som for tiden. Osse de to flinke piger i forgrunden, der er Tøse-drengenes embleme, bliver skamredet af tidens ekko-rockgrupper. Det handler om en manglende selvstændighed og måske osse pladeselskabernes meget sparsomme plads til nye eksperimenter. Her handler det mest om at finde afløsere til de eksisterende hitgrupper fremfor at finde kvalificerede modsvar.

Pladeselskabet Genlyd måtte give op. I en lille annonce i musikbladet M.M. måtte det gå til bekendelse og søge efter talentmassen – en opfordring til at indsende gode forslag til udsendelser. Osse Genlyd havde fundet ud af, at der aktuelt på de danske scener måske ikke er så meget egnet materiale at bygge videre på.

III

Skal det virkelig være et tværsnit af den danske rock-musik 1984?

Lissom en skive ost har huller har en skive '84 huller. Der er undtagelser – gode undtagelser, men ikke hovedstrømninger. Endnu!

foto fjernet af
copyrightmæssige hensyn

Henning Stærk fik et pænt come back med sine soulfortolkninger. (Foto: Michael Harder)

Efter Henning Stærks ganske vist begrænsede succes med soulrock-lp'en »One Nite Stand« skal der nok vise sig flere af den slags initiativer i fremtiden. Den plade beviste, at der er et publikum for den art soul, der ikke går over i motown-pop, men på den anden side bevarer en 'hvid' soulforømmelse.

Flere spændende forsøg med mindre kendte korsangerinder ser osse ud til at aftegne sig. Efter udsendelsen af Lis Sørensens lp og på det sidste en udmærket debut-lp med Lei Moe, der mest er kendt som korsanger hos bl.a. Henrik Strube, må denne tendens til at satse på det lidt kendte, og meget rutinerede 'materiale' ikke forblive enkeltstående eksempler. Man kunne endda forestille sig en sand jagt på disse sangerinder i fremtiden. Hos både Lei Moe og Lis Sørensen har det vist sig, at det er melodiose og gennemarrangerede numre, der tæller mest.

Heavy Metal bliver osse en musikform vi kommer til at høre mere til. Det hænger sandsynligvis sammen med den fusions-træthed, der blev omtalt førhen. Der er over en gruppe som Pretty Maids en friskhed og charme, som de fleste grupper må misunde. Her er rock uden dikke-darer – masser af rock-klicheer, men udført på en personlig og autentisk måde.

Og så er der undtagelserne.

Voss, Brill og Torp – tre medlemmer fra Kliché, der valgte at udsende en lp i foråret. Pladen beviser, at humor og rockmusik passer sammen, men er et sjældent fænomen i dansk rockmusik. En enlig svale, men bestemt et vægtigt indlæg til strømmen af udgivelser i '84.

Mere alvorligt var udgivelsen af Lars Hug's solo-lp. Et tonemaleri til Søren Ulrich Thomsens digtsamling, City Slang. Denne udgivelse er enestående i sin brug af rockmusikken som stemningsunderbyggende for digtene, men peger osse på rockmusikkens begrænsninger. Eller for at sige det på en anden måde: Pladen benytter sig af rockmusikalske elementer, men spørgsmålet er, om det kan kaldes rockmusik. Dette viste sig ved opførelsen af City Slang. Dette var ikke en rockkoncert i gængs forstand. Energien i koncerten vender den anden vej rundt. Lars Hug suger energien fra publikum op på scenen, hvor det vanligt går den modsatte vej. Pladen er enestående i sin brug af rockmusik og kan vise sig at være inspirationskilde for mange musikere fremover, men som livemusik har det ikke meget med rockmusik at gøre.

Eksemplet med Lars Hug peger osse i en anden retning. Show'et var timet og tilrettelagt til mindste de-

talje – en fordisponering af aftenen, som mange havde svært ved at godkende. Men er dette blot et tydeligt eksempel på, hvad vi kan vente os fremover?

IV

Et vaskeægte gys forplantede sig i løbet af '84 gennem hele den internationale rockscene. »Thriller« hed den og varede i 13 minutter. Michael Jackson forsøgte sig med video-film som commercial for sin plade. Og sidenhen har andre forsøgt sig intensivt på dette område. David Bowie, der altid har taget billedsiden alvorligt i forbindelse med udsendelse af nye plader, indspillede en video på 22 minutter i forbindelse med nummeret »Blue Jean« og Mick Jagger vil udsende en 45 minutter lang video i forbindelse med udsendelsen af hans soloplade i begyndelsen af det næste år. Boy George fik Fellini til at instruere sin video til nummeret »War Song«, så de forsøg, man indtil videre har kunnet se i Eldorado-farvelanden er blot ret harmløse forsøg set i lyset af, hvad der vil komme fremover på dette felt.

Men hvordan hænger denne udvikling sammen med den danske rockmusik?

Peter AG fra førortalte Gnags siger det på følgende måde i et interview i GAFFA fra december

'84: Idag kan du ikke *spille* dig til et Verdenshit, som man kunne i gamle dage. Internationalt er det i hvert fald vigtigt med video.« Og videre siger han i forbindelse med afsmittningen fra videofilm til 'live'-situationen: »For mig betyder det, at jeg opfatter mig selv på en ny måde ... det giver en showbevidsthed, som samtidig er blevet meget central i rockmusikken/ ... /Det er en udfordring – det er lige før man skal til at gå til dans.«

Afsmittningen af den envejs-performance, der ligger i produktionen af videofilm til livesituationen er åbenbar. Show'et, der altid har været vigtig for rockmusikken, bliver med udbredelsen af video-markedet i højere grad for-disponeret. Der bliver mindre plads til den spontaneitet, der indtil videre har været et lisså vigtigt kendetegn for rockmusikken.

I det mindste kunne man frygte en sådan udvikling.

For der ligger jo osse andre ting i denne udvikling. Man kan forudse, at video-produktioner bliver betydelig billigere med tiden – så der på denne måde vil være plads til mere eksperimentelle video-produkter – osse for rockkunstnere. Men afsmittningen i form af større og større grad af envejskommunikation er en mulighed.

foto fjernet af
copyrightmæssige hensyn

V

Og hva så?

Skræmmebillede nr. 1: Ingenting.

Skræmmebillede nr. 2: Det blir ved.

Visioner savnes.

Her er én.

Den amerikanske rockpoet Bruce Springsteen blev under den amerikanske valgkamp citeret af Ronald Reagan i Reagans favør. Reaktionen fra Bruce Springsteen faldt prompte: Ikke noget med at bruge mig i din valgkamp, tak.

The Clash, en af Englands førende rockgrupper, besluttede at spille eneste offentlige arrangement i '84 ved 2 støtte-koncerter for de engelske minearbejdere lige før jul. Al overskuddet går til minearbejdernes støtteforening.

foto fjernet af
copyrightmæssige hensyn

*Voss, Torp og Brill tilførte rock'en megen humor.
(Foto: Medley Rec.)*

Konservativ Ungdom bestilte for nylig en undersøgelse hos Gallup, der skulle klarlægge interessen for politisk foreningsarbejde blandt unge mennesker. Resultatet af denne undersøgelse blev præsenteret tirsdag den 13.11.84 i aftenens første TVA. Det viste sig, at interessen for politisk arbejde var temmelig ringe. 2 ud af 3 brød sig ikke om politisk arbejde. Samtidig påviste undersøgelsen, at K.U. var den politiske forening med stærkest fremdrift. 43% af de adspurgte mellem 15 og 17 år var mest tilbøjelige til at melde sig ind i K.U. For aldersgruppen 18–20 år var procenten kun faldet en smule til 36%. Ved et direkte interview med et stk. ungdom, som en slags påvisning af undersøgelsen, svarede den ene, at »hvis der skulle laves noget om, var det K.U. det gjaldt – og så holder de nogle fede fester!« Dette handler om rockmusik '84.

I 1983 spillede Sneakers til årets Ringefestival. Som introduktion til et af numrene sagde Sanne Salomonsen, at »vi her i bandet synes osse krig er noget lort«.

Dansk fagbevægelse har nu gennem flere år set med stigende bekymring på det voksende antal af unge mennesker, der ikke kan komme ind på arbejdsmarkedet. Organiseringen af de unge er et stort problem for fagbevægelsen. Nutidens Unge kan frygtes at være fremtidens skruebrækkere. Det burde der selvfølgelig gøres noget ved...

I 1984 lykkedes det Tuborg at samle en betragtelig del af ungdommen til deres sommerturne med Sneakers, Frede Fup og Nanna, under mottoet: Drik en Tuborg og støt Muskelsvindfonden.

Fagbevægelsen bekymres over de unge – Tuborg samler dem.

Hvis fagbevægelsen har svært ved at få tag i ungdommen skulle den høre mere på TV2. Den skulle i det hele taget gøre noget mere på det felt. Hvad med at arrangere rockkoncerter. Hvad med at stille hele

maskineriet til rådighed og så love at tie stille med forældede paroler i 2 år og så bruge ørerne i stedet. Der er ikke mange mennesker, der er villige til at sluge højreregeringens forslag til forringelse af dagpengene, men det er da beskæmmende, at så få bækker op om modstanden mod dette forslag. Arbejdsløshed har altid været arbejderbevægelsens stærkeste splittelsesfaktor. Hvad med at gøre noget ved det. Både rockmusikken, de unge og fagbevægelsen ville vinde ved det.

Og ikke noget med at skele til, om det er 'politisk musik'. Det skal være musik, der rører sig i tiden, musik, der siger de *unge* noget – ikke nødvendigvis fagbevægelsen. Det er nu, man skal sætte sig på bænken og høre efter, hvad der rører sig rundt om i landet. Skal de unge organiseres, skal det være tiltrækkende og ikke en tvang. Vis at sammenhold ikke blot er en frase for de mennesker, der er i arbejde, men osse en nødvendighed for de mennesker, der ikke er kommet i arbejde overhovedet.

Bach 300 år (1)

Energifelt og Musik

Om virkningen af Bachs musik på bevidstheden
af *Jes Bertelsen*

I januar 1982 indviede Jes og Hanne Bertelsen vækstcentret for arbejde, udvikling og meditation, indrettet i en smuk firelænget gård i Midtjylland, Nr. Snede, med et kursus om Bachs musik. Der var næsten 100 deltagere på kurset, deriblandt mig, og intensiteten, opmærksomheden og den varme og kærlighed, der blev formidlet via Bachs musik på det kursus, var så stærk, at jeg her 2 år efter ganske tydeligt erindrer detaljer fra musiklytningerne, som skete i meditation, d.v.s. i (forsøg på) indre stilhed.

I anledning af Johan Sebastian Bachs 300 års fødselsdag d. 21/3 1985 vil vi i MODSPIL bringe en artikel om Bach i hver af 1985-årgangens 4 numre, der på hver sin måde beretter om Bach. Det første bidrag bliver Jes Bertelsens artikel, der introducerer en indfaldsvinkel til Bachs musik, der primært orienterer sig imod energiaspektet i musikken. Musiklytningen indgår i denne sammenhæng i en bevidsthedsudviklende praksis, og Jes Bertelsen har gennem egne erfaringer med virkningen af Bachs musik på mange forskellige grupper af mennesker foretaget en klassifikation af værkerne efter den indflydelse de har på bevidstheden hos det enkelte menneske og grupper af mennesker.

Afsnittet om Bachs musik bringes med forfatteren og forlaget Borgens tilladelse. Det indgår i Jes Bertelsens seneste bog: *Energi og bevidsthed*, Borgen 1984.

Karin Sivertsen